

Atyátok könyörülő! Essen meg a szívetek minden emberen, ahogyan az Atya szíve megesik rajtuk! Legyetek tele részvétellel, mint ahogy Atyátok szíve is tele van részvétellel!

Érdemes. Nem járunk rosszul. Úgy mérnek majd nekünk is, ahogy mi mérünk embertársainknak, felebarátainknak. Isten is úgy mér, ember is. Ámen.

Adyliget 2001.

FARKAS ISTVÁN

GONDOLATOK A BARÁTSÁGHOZ...

Bíborpalást

Ha az ember megismer egy tájat - ami azt jelenti, hogy minden zegét-zugát többször is bejárta, akkor a táj angyala ismerősként fogadja. Olyankor aztán előfordul, hogy az ember őrzőangyala, hívhatjuk jobbik énnel is, vagy még jobb talán ha a szívünk szemének hívjuk, szóval ő és a táj angyala igencsak megértik egymást. Olyan ez, mint mikor két jó barát találkozik. Nem kell sokat beszélniük, mégis mindent tudnak egymásról, mert a szívükkel látnak olyan dolgokat, ami más, kívülálló számára láthatatlan és csak hosszasan magyarázva lehetne egy harmadiknak valamit is elmondani belőle, ha egyáltalán lehet.

Szóval aznap nem voltam jóban magammal. Valami belső nyugtalanság volt bennem. Nem találtam a helyemet. Nagymamával is kötekedtem, megütöttem az ujjamat favágás közben és véletlenül még Kormi macska farkára is ráléptem. De hát bizonyára veletek is előfordult már ilyen.

Így utólag visszagondolva az angyalom is elégedetlen lehetett velem, mert valami normálisabb társaságra vágyva este 7 órakor - amikor máskor már a papucsomat is elővettem és irigykedve nézegettem a TV macit, amint a bohóca betakarja - rávett, hogy nekivágjak az erdőnek, csak úgy cél nélkül. Persze most már tudom, hogy volt cél, csak azt nem én határoztam meg.

Már erősen sötétedett, amikor visszafordultam a Disznósárból és kezdtem kikapaszzkodni a kilátó felé, amikor ismét, mint már annyiszor, hirtelen meglepett a táj angyala. A fák között egy nyiladékon át ki lehetett látni nyugat felé, ahol a nap már lement és csak néhány foszlányfelhő integetett utána. Ahogy megtorpantam még nem is tudtam mi történt, de aztán szinte észrevétlenül a foszlányfelhők elpirultak - ki tudja mit láthattak. Égő pirosságuk egyre sötétebb és sötétebb lett és a látványt - úgy látszik - az ég sem bírta pirulás nélkül. Ahogy a felhők egyre sötétebbek lettek, a pirosan át a bíboron és feketés vörösön keresztül egészen a feketéig, úgy pirosodott, vörösödött el néhány

pillanat késéssel az egész ég belefeketedve a keleti égbolt éjszakájába.

A látvány olyan felséges volt, hogy a nagy rokonnal való találkozás következtében az angyalomat is nyugalom szállta meg. Lassan bandukoltam hazafelé és elhatároztam, hogy másnap nagy szalonnasütést rendezek, minden korábbi bűnöm engeztelése gyanánt, és még Kormi is megkapja a gyulai kolbász végét.

Nyelvtan

Nem tudom észrevettétek-e már, hogy ha az ember csöndben, egyedül sétál az erdőben, vagy ül egy tisztás szélén, vagy egy szikla tetején és éppen nem borítják el az agyát a napi gondok, bajok, vagy a vágyai képei, akkor néha olyan az erdő, a táj, mintha benned folytatódna, vagy te őbenne. Nincs különbség a között, hogy a madár énekel, vagy te dudorászol, a fák susognak, vagy benned támadnak eddig ismeretlen érzések, ötletek, gondolatok. Valahogy olyan ez, mint mikor barátok között vagytok, - no nem haverok, hanem igaz barátok közt - akikkel beszélgetek sem kell ahhoz, hogy mindent tudjatok egymásról. Nem akarjátok meggyőzni, sem legyőzni egymást, egyszerűen úgy és olyannak fogadjátok el a másikat amilyen és ezen változtatni sem akartok.

Na hát, ilyen néha az erdő is. Mész az ösvényen és egyszer csak hallod, hogy a fák, a madarak szólnak hozzád. Mind a maga nyelvén, de te mégis megérted őket mind, sőt válaszolsz is nekik és ők megértenek téged és sok kérdésedre válaszolnak is. Ez az, amikor az erdő tünderei, a táj angyala befogadják a te angyalodat maguk közé, mert meghallják a hangját és meglátják őt a szemedben. Persze, - ahogy mondtam - ha elborítod az angyalodat a vágyaiddal, napi gondokkal és bajokkal, akkor még sóhajtani sem lesz ereje, nem hogy énekelni, beszélgetni és az összeráncolt homlokod redői olyan árnyékba borítják, hogy a legjobb szemű cinketündér sem veszi észre.

Magolás nélkül megismerhetsz egy olyan nyelvet ami "nemzetközi", nemzetközibb, mint az eszperantó, mert ezt minden fűszál és pocok ismeri. Neked sem kell "tanulni" úgy mint a matekot, vagy a történelmet, csak azt a képességet kell kifejlesztened, hogy nyitott legyen a szíved és vele láss.

- Azt meg hogy csináljam - kérdezte Ádám. Csak nem nyúlhatok be fogóval a mellkasomba és nyitogathatom? Ugye nem így gondolod? De akkor hogyan?

Nem hát! Annak, hogy a szíved kinyíljon egyetlen titka van. El kell felejtened önmagadról. Mintha nem is léteznél a környezetedtől külön. Te vagy a fű, a fa, a virág, a lepke és a szarvas is, és te vagy a barátod is és a lenyugvó Nap, meg a Göncölszekér is. Hogy ez lehetetlen? Próbáld meg! Már másnak is sikerült, tehát

neked is sikerülni fog!

- És mi ennek az egésznek az értelme? - kérdezte nagy komolyan Sanyika.

Hát csak az, hogy olyan tudásnak lehetsz a birtokosa, amit másképpen nem szerezhetsz meg, olyan titkokat ismerhetsz meg, amiket a suliban, otthon, a barátok között hasznosíthatsz és talán az életed nagy problémáinak megoldásában is segíteni fognak. Hasonló ez a matekhoz, meg a fizikához, vagy a kémiához. Nem tudhatod mikor lesz szükséged rájuk az életedben, vagy arra az állhatatosságra, amellyel elsajátítottad őket.

Ezek a tündérek és angyalok csak jók tudnak lenni. Csak jót súgnak neked az erdőben, a rosszat nem ismerik, vagy ha ismerik is nem áll rá a szájuk. Tehát amikor elfelejtkezel magadról és rájuk hallgatsz, hagyod hogy ők gondolkozzanak, döntsenek, cselekedjenek helyetted, akkor az jó lesz.

Ha pedig mesének tartod ezt az egészet, kérdezd meg bármelyik cinkét, vagy rigót, amikor énekel, vagy mandulafát, amikor virágzik!

Barlangok

Ugye még nem voltatok barlangban? Vagy talán már voltatok a Pálvölgyiben, vagy az Aggtelekiben? És mire emlékeztek? Arra bizonyára, hogy sötét volt vagy, hogy milyen félelmetes volt, amikor valaki kiáltott egyet, vagy milyen jól el lehetett volna bújni a többiek elől, ha nem féltetek volna egyedül maradni a sötétben. Hát igen. Ez mind-mind jellemző a barlangokra. De ilyenkor a barlang angyala sohasem mutatkozik meg. Ez az angyal is szereti a csendet, a békét, a harmóniát és szereti, ha megszeli, ha úgy közelednek hozzá is, mint minden létezőhöz, türelemmel, szeretettel, nyitott szívvel és tenyérrel. Ilyenkor aztán barátoddá válik és minden kincsét rád bízta, megosztja veled és a titkaiba is beavat. A barlangok titkai nem olyan látványosak, mert sötétben vannak és kincsei csak akkor csillognak, ha az angyal azt akarja, hogy rájuk lelj. Zárkózottabb, bizalmatlanabb, mint a táj vagy a vidék angyala, de feltétlen, segítő barátod, ha megszeli.

Jakucs Laci bácsinak volt egy-két barlangkutató csapata, akikkel a Baradla, a Béke és a Vas Imre barlangok feltárásán dolgozott. Néhány alkalommal szerencsém volt, mert én is közéjük tartozhattam. Hát barátocskáim, megvallom őszintén nektek, először ugyancsak szorulásom volt, már a sok idegen szerszám, eszköz - karbidlámpa, kötélhágcsó, sisak - is bizalmatlanná tett, de a többiek, a tapasztaltak lelkesedése hamar átsegített a kezdeti problémákon. A második leszálláskor, már vidáman másztam bele a tíz fokos, hideg vízbe, csúsztam le az agyagos szifonkerülő járatokon, másztam ismeretlen kürtőkben és merültem nyakig az iszapos patakba, ha kellett. Félelem nélkül ereszkedtem le, számomra ismeretlen sötét lyukakba és a felszínre érve a többiekkel együtt fürödtem meg az

épp hogy be nem fagyott patakban. Az élet nagyon vidám volt. Éjszaka aludtunk, nappal pedig már jó korán lemásztunk egy cseppkőbarlangba valamilyen feladattal, vagy anélkül és estig csavarogtunk benne. Enni reggel ettünk, meg este finom tápláló tőkehal májat, vagy szardíniát, konzervet főztünk és jó kis teákat ittunk hozzá. Nem vittünk magunkkal ételt, mert elázott volna, csak csokoládét erősítőnek, meg egy üveg rumot életmentőnek. Amikor lent voltunk annak örültünk, de már egy idő után szerettünk volna friss, tiszta hideg levegőt harapni, amikor meg fent voltunk, már vágyakoztunk a kaland, az izgalom, a felfedezés után. Bejártuk a barlangok minden zugát és meglátogattunk minden híres cseppkővet. Esténként hallgattuk az "öregek" meséit, a korábbi kalandokról, szerencsétlenségekről, melyeknek egy jó részét már ők is csak úgy hallották a régiektől és melyek generációk óta szájról-szájra jártak. Meséltek a denevérek életéről, a nagy árvizekről, egy-egy barlangszakasz beomlásáról, a nagy felfedzésekről, az ősemberek életéről, akik itt lent laktak, de meséltek arról is, hogy milyen barlang ágakat nem sikerült még feltárni. Tündérek persze szóba sem kerültek, mert mi akkor ugyanúgy nem hittünk bennük, mint ti most.

Utána sokáig nem jártam a barlangokban és ha jártam, akkor is csak mint turista, vezetővel a kijelölt, kivilágított úton. Aztán egyszer, amikor már tudtam, hogy vannak angyalok meg tündérek, eszembe jutottak a régi emlékek és megértettem, hogy megbarátkozott velünk a barlang angyala, kegyeibe fogadott és azért mutatta meg nekünk a csodáit és kincseit.

Emlékszem is az egyikre. Már a második szifonkerülő járaton is túl voltunk, tetőtől talpig vizesen és agyagosan, de a karbidlámpák fényétől csillogó szemekkel, amikor az előljáró hirtelen megtorpant. Gyerekek - kiáltotta volna, de a látványtól csak suttogás jött ki a száján. Felcsavartuk a karbidlámpákat és akkor hirtelen megelevenedett előttünk egy hatalmas buzogány. Az alakját nem lehetett jól kivenni, de a felszínén lévő sárga, vörös, zöld, kék kristályok ezerfelé szórták a lámpák fényét a barlangban. Sötét háttér előtt olyan volt, mintha örvénylett, kavargott volna a sok villogó fényes pont, lángolt volna az egész buzogány. Aztán persze közlelő is megnéztük, de akkorra már egyszerű cseppkő oszloppá változott.

Egyszer egy tágas terembe értünk. A lámpák alig világítottak el a hatalmas boltozat tetejéig. Az oldalfalak telis-teli voltak az angyal csipkefüggönyeivel, csipkeszőnyegeivel, az egyik hófehér volt, a másik rozsdavörös, a harmadik narancssárga és a terem lejtős oldalán lefolyó patak szélesen szétterült folyása millió és millió kis fehér csipkés teraszocskából állt össze, mely a fényben úgy hullámozott, mint a szellő fodrozta tó. Az egész terem olyan volt, mint egy elvarázsolt tündérkastély kincseskamrája, vagy tündérkirálynő hálószobája.

Máskor meg szűk, feketefalú alagútban haladtunk

már vagy egy órája, amikor hirtelen kanyarodott a barlang és a kiszélesedett, felmagasodott teremmmé bővült alagút közepén ott állt maga a barlang óriása. Fején hatalmas sisak, kezében lándzsa, hatalmas mellkasát pikkelyezett cseppkő borította, karjain és combjain cseppkő tüskék ezrei tették még félelmetesebbé a látványt. A patak kis erecskévé törpült hatalmas méretei mellett és szelíden tekergőzött a lábai körül.

Igen, ők mind-mind az angyal kincseihez tartoztak és akkor, csak nekünk, kegyeltjeinek mutatkoztak meg. Most is ott vannak. Ott vannak már évmilliók óta. Ha van bátorságotok, megismerkedhettek velük. Csak türelem, szelídség, harmónia, mert különben hiába minden. Odamehettek százszor is, akkor sem mutatja meg az igazi kincseit.

MERZA JÓZSEF

A KISKÖZÖSSÉG: KERESÉS, VÁLASZ ÉS REMÉNY...

1951 őszén egy rendetlenül összedobált könyvkupacra bukkantam a debreceni egyetem alagsorában. Megszüntetett szerzetes-könyvtárból hozták-e oda teherautóval a köteteket, vagy elkobzott magánkönyvtár anyaga volt, nem tudom. Abban az időben sok mindent nem tudott az ember: a könyveknek abban az időben is megvolt a maguk sorsa. Nekem a sors Godin abbé híres könyvét szánta. „La France: pays de mission?” vagyis „Missziós terület Franciaország?” – kérdezte a könyv címe. Lopva kiemeltem a könyvet a többiek közül és olvasni kezdtem. Új világ nyílt meg általa, feltárult előttem az Egyház legkedvesebb lányának vallási nyomora. Mauriactól, Bernanostól és Martin du Gardtól ugyan már tudtam, hogy a kereszténynek mondott ember körül pokol vagy sivatag is lehet a világ, mégis más volt ez az üzenet, néhol egy riportkönyv elevevényével, a huszadik század közepéről. Tényszerű, hatásos, felrázó. Ugyanakkor szenzációs dolognak tűnt, hogy ebben a világban élhetnek lelkes fiatalok, akik az evangéliumi üzenet hatására találkoznak, barátok lesznek, és munkához látnak. Lehet, hogy fagyos körülöttük a világ, irgalmatlanok az emberek, s az egész történetre – tudva vagy nem tudva – ráfeszül két világháború égboltja, de a hitet magukban hordozó fiatalok, Marie és Pierre, Helene és Jacques, fáradhatatlanul dolgoznak az embereket egybefogó szeretet művein. Igen, igen, ez a mi világunk – mondtam elsőéves egyetemista fejémmel, magam

mögött tudva két miskolci kisközösségi évet. Igen – mondtam lelkesen –, ismerve gimnazista koromból Sanyit, Lacit, Gusztit, Dezsőt és Csubit, Csipkerózsikát, Évát, Marit és Zsuzsát – csupa szívemnek kedves iskolatársamat, vagy templomi padtársamat – a megszüntetett hitoktatás és az első, próbálkozó lépéseit megtevő kiscsoportok életéből. Ott éltem a debreceni közösségek utolsó virágzó évében. Egészen természetes volt, hogy a hitben megállni, tanúságot tenni, az ateista nyomást bírni, egzisztenciánkat kockára tenni, eközben fiatalnak lenni, dolgozni és nevetni akarni csak emberméretű baráti társaságban lehet. Már sötét volt az ég, hamarosan papbarátaink sem voltak, megverték legfőbb pásztorainkat is.

Ha akkor megkérdik: minek látom Magyarországot, azt válaszoltam volna: hadszíntérnek. Csatamezőnek, amelyen az egyház ellenségei győztek, amelyen az utolsó feltételeket diktálták azoknak a legyőzötteknek, akik inkább akartak élni, mint tanúságot tenni.

Fokozatosan változott csak a kép, amíg megvilágosodott: az egyoldalú küzdelem után, de bizony azelőtt is, a Hegyi Beszédet alig vagy egyáltalán nem ismerő, vagy ha ismerő, akkor azt nem vállaló emberek misszióra váró földje lett és volt ez az ország. Elveszték az illúziók, a formális nevelés és a melegházi vallásosság életképtelen külsőségei. Elvesztett volna a hit is, ha nincs akármilyen kis megtartó közösség, egy barát, aki biztat, hogy megálljak. Ha nem olvassuk ronggyá Suhard bíboros szamizdatban terjesztett füzetét az egyházzal az úgynevezett modern kor küszöbén. Azt az írást, amelyet a felsőbb körök nem kedveltek, de amely megerősített minket azáltal, hogy beszélni tudott az időnkint emberien és esendően viselkedő egyházzal.

A nagy közösségről, amely szeplőket és ráncokat is hord, de képes megújulni bűnbánatot tartani tudó tagjaiban. Addig azt hittem, hogy az egyház, amelybe beleszülettem egyetlen és tökéletesen szép. Miért is tudtam volna másként, amikor hiányzott belső önismeretünk, saját egyházkritikánk. Laikus voltam és túl fiatal ahhoz, hogy lássam a válságjeleket és a történelem még csak elkezdte nyitogatni a szememet. Nem tudtam, hogy a diadalmasnak hitt egyházam máshol is súlyos helyzetbe jutott és egy évtized múlva halaszthatatlanná válik, hogy világkonferencián, a II. Vatikáni Zsinaton gondolja át az önmaga és a világ által felvetett kérdéseket. Azt tudtam, hogy hazámban életveszélybe kerültek a vallási

közösségek, azt is tudtam, hogy a már korábban megkezdett kiscsoportos munkától remélhetjük a nehéz idők túlélését, de azt nem tudtam, hogy amit akkor és ott csinálunk, az egyház – kicsiben. Végül azt sem

